

Miniszterelnökség

Iromány száma: **T/10011.**

Benyújtás dátuma: **2024-11-19 20:39**

Parlex azonosító: **T8RK95PW0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Törvényjavaslat benyújtása**

Benyújtó: **Dr. Semjén Zsolt, miniszterelnök-helyettes**

Előadó: **Tuzson Bence, igazságügyi miniszter**

Törvényjavaslat címe: A közhitelességről és a közhiteles nyilvántartások egységes vezetéséről, továbbá a mesterséges intelligenciáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges, az alapvető jogok védelmét érintő intézkedésekről

A Kormány nevében benyújtom a közhitelességről és a közhiteles nyilvántartások egységes vezetéséről, továbbá a mesterséges intelligenciáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges, az alapvető jogok védelmét érintő intézkedésekről szóló törvényjavaslatot.

2024. évi törvény

a közhitelességről és a közhiteles nyilvántartások egységes vezetéséről, továbbá a mesterséges intelligenciáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges, az alapvető jogok védelmét érintő intézkedésekről

[1] A közfeladatot ellátó szervek által vezetett közhiteles nyilvántartások rendelkeznek olyan közös pontokkal, amelyek függetlenek a közhiteles nyilvántartást vezető szervtől és az egyes nyilvántartásokhoz fűződő joghatásoktól. Felismerhetőek olyan elvi keretek, amelyek minden közhiteles nyilvántartás esetében alkalmazhatóak, és elsődlegesen nem a nyilvántartás tartalmához, hanem annak vezetéséhez kapcsolódnak. Ebből következően a közhitelesen nyilvántartott adatok és a közhiteles nyilvántartások tekintetében szükséges a jogrendszer számára egységes kerettörvényt alkotni, amely meghatározza a közhitelesség fogalmát, valamint joghatásait.

[2] A közhitelességet nem önállóan az egyes nyilvántartások viszonylatában, hanem a jogrendszer egészére nézve kell biztosítani, amit az absztrakciós szint emelésével lehet elérni. A meghatározott követelmények érvényesítésére ki kell jelölni egy olyan szervet, amely biztosítja, hogy közhitelesen csak az e törvényben foglalt követelmények teljesülése esetén valósuljon meg az adat közhiteles nyilvántartása. A Kormány feladata a közhitelesség biztosításáért felelős szerv kijelölése.

[3] A közhitelesség célja, hogy a jogalakító és jogvédelmi hatás, illetve a tanúsító erő által a jogalkalmazást az adatok megállapításának és érvényesítésének egyszerűsítése révén megkönnyítse, de a téves adatok esetében az anyagi jogi helyzet érvényesítését ne lehetetlenítse el. A közhitelességet nem lehet kizárólag bizonyítási szabályként kezelni, a tanúsító erő mellett a jogalakító és jogvédelmi hatást is szabályozni szükséges. A közhitelesség nem jelenti a valósággal való egyezést, hiszen a közhiteles adat helyességében és valóságában bízva a téves adathoz is kapcsolódhat jogszerzés, azonban az, hogy ez milyen feltételekkel következhet be, nem a közhitelességből, hanem az adat mögött meghúzódó anyagi jogból fakad. Az anyagi jog hozza egyensúlyba a tanúsító erőt a jogalakító és jogvédelmi hatással.

[4] A közhitelességben kifejeződik a közbizalom, amely biztosításához a közhiteles adatok bejegyzésének, törlésének és módosításának közhatalmi, jogilag szabályozott és garanciákkal bíró eljárásban kell történnie.

[5] Az állam feladata a közhitelesség garانتálása és a közhiteles adatok nyilvántartása. Ez a kötelezettség közérdekhez kapcsolódó feladat ellátásából vagy harmadik személyek jogainak védelméből fakad. Ennek keretében felül kell vizsgálni, hogy milyen adatok tekintetében indokolt a közhitelesség biztosítása. Ahol a felülvizsgálat alapján nem áll fenn a jogi szükség, ott nincs helye a közhitelességnek. Egy adat tekintetében kizárólag jogszabály keletkeztethet közhitelességet. Ez természetes gátja a jogállamban annak, hogy az állam a megfelelő felhatalmazás nélkül olyan adatok tekintetében biztosítsa a közhitelesség joghatásait, amelyek a közhitelesség kritériumainak nem felelnek meg. Közhitelesség csak olyan adathoz fűződhet, amelyhez ténylegesen is joghatás kötődik.

[6] Az adathoz kapcsolt közhiteles joghatás egyetlen nyilvántartás vezetéséhez kötődhet. A nyilvántartás közhitelességének fenntartása kötelezettség a közhiteles nyilvántartást vezető szerv és az érintett jogalanyok számára.

[7] Az állam a közhitelességgel a saját eljárásai tekintetében helyesnek fogadja el az adatot, és a hozzá kapcsolódó jogokat és kötelezettségeket annak alapján ítéli meg. A magánfelek egymás közti viszonyaiban is érvényesül a közhitelesség.

[8] Szét kell választani a közhiteles nyilvántartások regisztratív vezetését a közhiteles adatokhoz kapcsolódó jogviszonyok elbírálásától. A közhitelesség joghatása nem dönthető meg szabadon,

annak az erre dedikált helyesbítési vagy anyagi jogi eljárásban van helye, amely során a közhitelesség joghatása nem köti az elbíráló szervet.

[9] Azon nyilvántartások és adatok tekintetében, amelyek esetében a közhitelesség fenntartása nem indokolt, meg kell szüntetni a közhiteles jelleget, amivel csökkenthetőek az adminisztratív terhek, és javítható Magyarország jogi versenyképessége.

[10] Az Európai Unió intézményei megalkották a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet) szóló, 2024. június 13-i (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendeletet.

[11] Az uniós rendeletek a tagállamokban közvetlenül alkalmazandóak, a tagállami jog az uniós rendeletek végrehajtásához szükséges szabályokat állapíthatja meg.

[12] A mesterségesintelligencia-rendszerek jelentős részben érintik az alapvető jogokat, azok alkalmazása az alapvető jogok sérelmét is előidézhetik, emiatt – a meglévő hatóságok feladat- és hatáskörét nem érintve – olyan szervezet létrehozása szükséges, amely részt vesz az alapvető jogok védelmének biztosításában.

[13] Az Országgyűlés a fenti célokat és elvi kereteket szem előtt tartva a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

A közhitelesség és a közhiteles nyilvántartások egységes vezetése

1. § [Hatályt megállapító rendelkezések]

(1) E Fejezet hatálya a közhitelesen nyilvántartott jogra, kötelezettségre, tényre, adatra vagy állapotra (a továbbiakban együtt: adat) és a közhiteles nyilvántartásokra terjed ki.

(2) A 3. alcímet az adatok változásának a közhiteles nyilvántartásban való átvezetésére irányuló, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) hatálya alá tartozó eljárásban (a továbbiakban: regisztratív eljárás) kell alkalmazni.

(3) E Fejezet rendelkezéseit nem kell alkalmazni olyan eljárásokban, amelynek célja a közhiteles adat fennállásának vagy az azon alapuló vagy az ahhoz kapcsolódó jogviszony elbírálása (a továbbiakban: anyagi jogi eljárás).

1. Közhitelesség

2. § [A közhitelesség fogalma]

(1) A közhitelesség a nyilvántartott adat felruházása jogalakító és jogvédelmi hatással (a továbbiakban: közhitelesség joghatása) és tanúsító erővel, amely alapján az adatra akkor is lehet jogot, kötelezettséget vagy más jogi ténytet alapítani, ha az a valóságtól vagy az anyagi jogi helyzettől eltér.

(2) A közhitelesség joghatásával csak olyan adat ruházható fel, amely esetében a nyilvántartásának az e törvénynek és a végrehajtására kiadott kormányrendeletnek való megfelelőségét és szükségességét a közhitelesség biztosításáért felelős szerv tanúsítja.

3. § [A közhitelesség joghatása]

(1) Kiterjed a közhitelesség joghatása az adatra, ha jogszabály alapján

a) keletkezése, megszűnése vagy módosítása annak nyilvántartásba való bejegyzéséhez,

törléséhez vagy módosításához (a továbbiakban együtt: közhiteles nyilvántartás vezetése) kötődik (konstitutív joghatás), vagy

- b) a közhiteles nyilvántartás vezetésének célja az adat közhitelű igazolása, bizonyítása (deklaratív joghatás).

(2) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, az (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben harmadik személyekkel szemben a nyilvános közhiteles adat csak a közhiteles nyilvántartás vezetésével fejt ki joghatást.

(3) A közhiteles nyilvántartás kizárólag a közhiteles adatok tekintetében minősül közhitelesnek, a közhitelesség joghatása az abban nyilvántartott nem közhiteles adatok tekintetében nem érvényesül.

4. § [A közhitelesség időbeli hatálya]

(1) A közhitelesség konstitutív joghatása nem terjedhet ki a bejegyzést megelőző vagy a törlést követő időszakra, kivéve, ha a közhiteles adat tartalma más közhiteles adatból vagy jogszabályból megállapítható.

(2) Jogszabály rendelkezése esetén jövőbeli hatállyal is van helye a közhiteles nyilvántartás vezetésének.

5. § [A közhitelesség tanúsító ereje]

(1) A közhiteles adatot helyesnek kell tekinteni.

(2) A közhiteles nyilvántartásba bejegyzett közhiteles adatot fennállónak, és a közhiteles nyilvántartásból törölt közhiteles adatot fenn nem állónak kell tekinteni.

(3) A jogszabály alapján nyilvános közhiteles adatot ismertnek kell tekinteni.

(4) Jogszabály a személyek egymás közötti jogviszonyaiban a közhitelesség tanúsító erejét kizárhatja.

(5) Jogszabály a közhitelesség tekintetében más tanúsító erőt nem rendelhet a közhitelességhez, de a tanúsító erőhöz és megdöntéséhez kapcsolódó anyagi jogi joghatást szabadon megállapíthat.

(6) Nem kötelezhető senki közhiteles adat igazolására vagy bizonyítására az államháztartásról szóló törvény szerinti közfeladatot (a továbbiakban: közfeladat) ellátó szerv előtti eljárásban, ha a közfeladatot ellátó szerv adatkapcsolat útján a közhiteles adatot más közhiteles nyilvántartásból át tudja venni és jogosult átvenni a közhiteles adatot. Jogvita esetén az adatkapcsolat hiányát a közfeladatot ellátó szervnek kell bizonyítania.

6. § [A közhitelesség tanúsító erejének megdöntése]

(1) Közhitelesség tanúsító erejét megdönteni – ha törvény eltérően nem rendelkezik – kizárólag

- a) a közhiteles nyilvántartást vezető szerv helyesbítése vagy
b) anyagi jogi eljárás
keretében lehet.

(2) A tanúsító erő sikeres megdöntése esetén a közhitelesség joghatása – törvény eltérő rendelkezése hiányában – harmadik személyek tekintetében a megdöntést megállapító jogerős vagy végleges döntés időpontjára nézve enyészik el.

(3) Ha közfeladatot ellátó szerv eljárása során közhiteles adat helyességének kétsége felmerül, a közfeladatot ellátó szerv hivatalból köteles a közhiteles nyilvántartást vezető szervet értesíteni.

(4) A közhiteles adat változásának a közhiteles nyilvántartás vezetése körében történő, az erre biztosított jogszabályi határidőn belül történő átvezetése nem minősül a tanúsító erő megdöntésének.

2. Közhiteles nyilvántartás

7. § [A közhiteles nyilvántartás vezetése]

(1) Közhiteles nyilvántartásba csak olyan adatot lehet bejegyezni, amelynek helyessége jogszabályban meghatározottak szerint bizonyított.

(2) A közhiteles nyilvántartást vezető szerv hivatalból köteles a közhitelesség fenntartását biztosítani. Ha a közhiteles nyilvántartást vezető szerv a közhiteles adat tévességét észleli,

- a) hivatalból helyesbíti a közhiteles adatot,
- b) felhívja az erre jogosultat a közhiteles adat helyesbítésére, vagy
- c) megkeresi a közhiteles adat helyességének helyreállítására jogosult szervet.

3. Regisztratív eljárás

8. § [Alkalmazás]

(1) Ezen alcím rendelkezéseit kizárólag a regisztratív eljárás során kell alkalmazni.

(2) Ezen alcím alkalmazásában

- a) hatóság alatt a közhiteles nyilvántartást vezető szervet,
- b) közhiteles hatósági nyilvántartás alatt a közhiteles nyilvántartást kell érteni.

9. § [Regisztratív eljárás kezdeményezése]

(1) Közhiteles adatot a hatóság

- a) kérelem,
- b) jogszabály,
- c) bírósági elrendelés vagy
- d) hatósági felhívás

alapján jegyezheti be a közhiteles nyilvántartásba.

(2) Az (1) bekezdés b)–d) pontja alapján a hatóság hivatalból jár el.

10. § [Ellenérdekű ügyfél hozzájárulása]

Az automatikus döntéshozatal során nem minősül ellenérdekű ügyfélnek, ha a közhiteles hatósági nyilvántartás vezetéshez az ellenérdekű ügyfél

- a) hozzájárul, vagy
 - b) a hozzájárulását kiváltó jogszabályi feltétel teljesül,
- és ez ellenőrizhető az automatikus döntéshozatali eljárásban.

11. § [Kérelem]

(1) A kérelemben csak olyan adat nyilvántartásba vétele kérhető, amely a közhiteles hatósági nyilvántartás vezetése körében vizsgálendő.

(2) Törvény vagy kormányrendelet rendelkezhet úgy, hogy a kérelemben foglalt nyilatkozat alapján a kérelem mellékletét helyesnek kell elfogadni, ha a közhiteles adat fennállását vagy alapjául szolgáló jogviszonyt más szerv vagy a hatóság más eljárása jogosult anyagi jogi alapon elbírálni.

(3) Ha a (2) bekezdésben meghatározott esetben a kérelem és a nyilatkozat között eltérés van, az a közhiteles hatósági nyilvántartás vezetésének jogszerűségét nem érinti, kivéve, ha az eltérés a kérelem automatizált feldolgozása során megállapítható.

12. § [Határozat]

(1) A más közhiteles nyilvántartásból átvett közhiteles adat változása esetén az átvett közhiteles adat változásáról az átvevő hatóság nem hoz határozatot.

(2) A regisztratív eljárás keretében a hivatalbóli, mérlegelés nélküli közhiteles nyilvántartásba történő bejegyzésre a határozatra vonatkozó, az Ákr. 80–82. §-ában és 86. §-ában foglaltakat nem kell alkalmazni, és a döntés a közhiteles nyilvántartásba való bejegyzés napján véglegessé válik.

13. § [Helyesbítés]

(1) A kérelmező, akire a közhiteles adat vonatkozik vagy hivatalbóli eljárás esetén az eljárás kezdeményezésére jogosult a közhiteles hatósági nyilvántartás vezetése körében hozott döntés közlését követő öt napon – hivatalbóli eljárás esetén harminc napon – belül kérheti, hogy a hatóság a döntés alapjául szolgáló eljárást a teljes eljárás szabályai szerint folytassa le az automatikus döntéshozatalt mellőzve (a továbbiakban: helyesbítési eljárás), ha a hatóság a döntését nem a 9. § (1) bekezdésének megfelelően hozta meg.

(2) A helyesbítés iránti kérelmet vissza kell utasítani vagy meg kell szüntetni a helyesbítési eljárást, ha olyan okból kéri, amelyet a hatóságnak nem kell vizsgálnia a közhiteles hatósági nyilvántartás vezetése körében.

(3) Az automatikus döntéshozatali eljárásban hozott döntés véglegességét a folyamatban lévő helyesbítési eljárás nem érinti, ha a hatóság nem a 9. § (1) bekezdésének megfelelően hozta meg a döntést, akkor az a helyesbítési eljárást lezáró döntéssel hatályát veszti.

(4) A hatóság hivatalból helyesbítési eljárást indít, ha közhiteles adat tévessége jut a tudomására.

14. § [Jogorvoslat]

(1) A közhiteles nyilvántartás vezetése körében hozott határozattal szembeni jogorvoslat csak a regisztratív eljárás jogszerűségére irányulhat, az nem minősül anyagi jogi eljárásnak.

(2) Az ügyfél jogorvoslati kérelmének benyújtására nyitva álló határidő akkor kezdődik, amikor a bejegyzés tényét vagy az annak megtagadásáról szóló határozatot az ügyféllel közölték.

4. A közhiteles nyilvántartások auditálása és felügyelete

15. § [Közhitelesség biztosításáért felelős szerv]

(1) A közhitelességhez kapcsolódó követelmények felügyeletére és érvényesítésére a Kormány

rendeletében a közhitelesség biztosításáért felelős szervet jelöl ki.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt feladatkörében a közhitelesség biztosításáért felelős szerv

- a) auditálja és tanúsítja a közhiteles nyilvántartások e törvénynek és a végrehajtására kiadott kormányrendeletnek való megfelelését,
- b) felügyeli a közhiteles nyilvántartások e törvénynek és a végrehajtására kiadott kormányrendeletnek való megfelelő működését, és
- c) ellát minden olyan feladatot, amit az e törvény végrehajtására kiadott kormányrendelet a közhitelesség biztosítása céljából előír.

(3) A közhitelesség biztosításáért felelős szerv a (2) bekezdésben meghatározott feladataihoz kapcsolódó eljárásában az e törvény végrehajtására kiadott kormányrendelet alapján jár el.

(4) A közhitelesség biztosításáért felelős szerv nem jogosult az auditálás során a közhiteles nyilvántartásban nyilvántartott adatok tartalmának megismerésére.

(5) A közhitelesség biztosításáért felelős szerv az általa auditált közhiteles nyilvántartásra kiadott tanúsítványát az e törvény végrehajtására kiadott kormányrendelet szerint közzéteszi.

II. Fejezet

A mesterséges intelligenciáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges, az alapvető jogok védelmét érintő intézkedések

16. § [Általános rendelkezések]

(1) E Fejezet célja, hogy az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges egyes, az alapvető jogok védelmét érintő intézkedéseket határozzon meg.

(2) Az e Fejezetben alkalmazott fogalmakat az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerint kell értelmezni.

17. § [Az alapvető jogok védelmét biztosító hatóság kijelölése]

(1) Az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet, különösen annak 77. cikkének végrehajtásával összefüggésben alapvető jogok védelmét biztosító hatóság (a továbbiakban: Hatóság) működik.

(2) A Hatóság feladatait az igazságügyért felelős miniszter látja el.

18. § [A Hatóság feladatai]

(1) A Hatóság az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásával összefüggésben

- a) e törvényben meghatározottak szerint részt vesz az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet III. mellékletében meghatározott nagy kockázatú mesterségesintelligencia-rendszerek (a továbbiakban: MI-rendszerek) használatával kapcsolatos, az alapvető jogok – köztük a megkülönböztetés mentességhez való jog – védelmét célzó kötelezettségek betartatásában,
- b) szakhatósággként közreműködik a piacfelügyeleti hatóságnak az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet 79. cikk (2) bekezdése és 82. cikk (1) bekezdése szerinti eljárásában,

- c) az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet 27. cikke szerinti alapvető jogi hatásvizsgálat eredményét ellenőrzi,
- d) vizsgálati eljárást folytat az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet III. mellékletében meghatározott nagy kockázatú MI-rendszerekkel összefüggésben,
- e) kérelmezi a piacfelügyeleti hatóságnál a konkrét MI-rendszer műszaki megoldások útján történő tesztelésének megszervezését.

(2) A Hatóság kapcsolatot tart az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján kijelölt magyar szervezetekkel, együttműködés keretében biztosítja a szervezetek e törvénnyel összefüggő tevékenységének összehangolását.

(3) A Hatóság feladat- és hatáskörei nem érintik más szerv feladatköreit és hatáskör gyakorlását.

19. § [A Hatóság által folytatott általános kockázat-értékelés]

(1) A Hatóság általános kockázat-értékelési gyakorlatot folytat annak érdekében, hogy az MI-rendszerek megfeleljenek az alapvető jogok – köztük a megkülönböztetés mentességhez való jog – védelmét célzó kötelezettségeknek. Ennek keretében a Hatóság az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. cikke szerint létrehozott és vezetett műszaki dokumentációt kérelmezheti, továbbá gyakorolhatja az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet 77. cikk (1) bekezdése szerinti hozzáférés jogát.

(2) Az általános kockázatértékelés azonosítja a kezelendő kockázatokat és rendszerszintű problémákat, a kezelésükre rendelkezésre álló eszközöket, az ilyen kockázatok és problémák kezelésében mutatkozó hiányosságokat, valamint a megoldásokat.

(3) A Hatóság az általános kockázatértékelés során a nyilvánosan rendelkezésre álló adatok alapján jár el, az annak során alkalmazott módszertant a honlapján közzéteszi.

(4) Az általános kockázat-értékelésről a Hatóság jelentést készít. A jelentést a Hatóság a honlapján közzéteszi.

20. § [A Hatóság javaslattevő feladatai]

A Hatóság a Magyar Mesterséges Intelligencia Tanács számára állásfoglalásokat és javaslatokat dolgoz ki az MI-rendszerekkel összefüggésben annak érdekében, hogy az MI-rendszerek megfeleljenek az alapvető jogok – köztük a megkülönböztetés mentességhez való jog – védelmét célzó kötelezettségeknek.

21. § [A Hatóság együttműködése a piacfelügyeleti hatósággal]

(1) A piacfelügyeleti hatóság az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet 27. cikke szerinti alapvető jogi hatásvizsgálatok eredményeit továbbítja a Hatóságnak.

(2) A Hatóság az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet 27. cikke szerinti alapvető jogi hatásvizsgálat eredményét ellenőrzi, és az ellenőrzés eredményéről a piacfelügyeleti hatóságot tájékoztatja a szükséges intézkedések megtétele érdekében.

22. § [A Hatóság vizsgálati eljárása]

(1) A Hatóság vizsgálati eljárást folytat annak érdekében, hogy az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet III. mellékletében meghatározott nagy kockázatú MI-rendszerek

működésével összefüggésben feltárja azokat a körülményeket, amelyek az alapvető jogok érvényesülését sértik.

(2) A Hatóság a vizsgálati eljárást az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény szerinti hatósági ellenőrzés keretében folytatja le.

(3) A Hatóság a vizsgálati eljárás megindítása és lefolytatása során figyelembe veszi a Hatósághoz érkezett, az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet III. mellékletében meghatározott nagy kockázatú MI-rendszerek használatával kapcsolatos bejelentéseket.

(4) A Hatóság a vizsgálati eljárás eredményeként az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet 99. cikke szerinti, a piacfelügyeleti hatóság által kiszabható szankciót alkalmazhatja, ha az alapvető jogok védelmének sérelmét állapítja meg.

III. Fejezet *Záró rendelkezések*

23. § [Felhatalmazó rendelkezések]

(1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg

- a) a közhiteles nyilvántartások auditálására és tanúsítására,
- b) a közhiteles nyilvántartások működésének felügyeletére,
- c) a közhitelesség biztosításának szükségességét érintő mérlegelési szempontokra vonatkozó részletes szabályokat.

(2) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben jelölje ki a közhitelesség biztosításáért felelős szervet.

24. § [A törvény hatálybalépése]

(1) Ez a törvény – a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel – 2025. január 1-jén lép hatályba.

(2) A 29. §, a 30. § és az 1. melléklet 2025. március 1-jén lép hatályba.

(3) Az 1. § (2) bekezdése, a 3. alcím és a 28. § 2027. január 1-jén lép hatályba.

25. § [Átmeneti rendelkezések az I. Fejezethez]

(1) Az I. Fejezet rendelkezéseit – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – 2026. január 1-jétől kell alkalmazni a közhiteles adatokra és a közhiteles nyilvántartások vezetésére azzal, hogy a közhitelesség biztosításáért felelős szerv a tanúsítványát 2026. január 1-jei hatállyal kiadhatja.

(2) Az I. Fejezet rendelkezéseit a 2025. december 31-én nyilvántartott közhiteles adatokra és az azokat vezető közhiteles nyilvántartásokra 2027. január 1-jétől kell alkalmazni azzal, hogy a közhitelesség biztosításáért felelős szerv a tanúsítványát 2027. január 1-jei hatállyal kiadhatja.

(3) A 15. § (2) bekezdés a) pontja szerinti auditálást legkésőbb az I. Fejezet alkalmazását 9 hónappal megelőzően kell kezdeményezni és a tanúsítvány közzététele és hatályba lépése között legalább hat hónapnak kell eltelnie, ha az auditálást kezdeményező ezt kéri.

(4) Az e törvény hatálybalépése előtt közhitelesen nyilvántartott adatok és közhiteles nyilvántartások, amelyek nem felelnek meg az I. Fejezet rendelkezéseinek és nem rendelkeznek a

15. § (2) bekezdés a) pontja szerinti tanúsítvánnyal vagy jogszabály nem rendelkezik külön a közhitelességükről, 2027. január 1-jén elveszítik közhiteles jellegüket, és jogszabály alapján nyilvántartott adatokká, valamint ezen adatok nyilvántartásával összefüggésben a nyilvántartást vezető szerv által vezetett nem közhiteles nyilvántartássá minősülnek át.

26. § [Átmeneti rendelkezések a II. Fejezethez]

E törvénynek a Hatóság működésével összefüggő rendelkezéseit az (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet 113. cikke szerinti alkalmazási szabályok szerint kell alkalmazni.

27. § [Jogharmonizációs záradék]

A II. Fejezet és a 26. § a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet) szóló, 2024. június 13-i (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.

28. § [Az Ákr. módosítása]

(1) Az Ákr. 62. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A hatóság által hivatalosan ismert és a köztudomású tényeket nem kell bizonyítani. A hatóság által jogszabály alapján, nem közhitelesen nyilvántartott adatokat a hatóság által hivatalosan ismert ténynek kell tekinteni.”

(2) Az Ákr. 97. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„97. § [A közhiteles hatósági nyilvántartásra vonatkozó szabály]

A hatóság a közhitelességről és a közhiteles nyilvántartások egységes vezetéséről szóló törvény szerint közhiteles hatósági nyilvántartást vezet.”

(3) Az Ákr.

- a) 7. § (2) bekezdésében a „vagy nyilvántartást” szövegrész helyébe a „vagy közhiteles hatósági nyilvántartást” szöveg,
- b) 10. § (1) bekezdésében az „a hatósági nyilvántartás” szövegrész helyébe a „közhiteles hatósági nyilvántartás” szöveg,
- c) 20. § (5) bekezdésében az „a hatósági” szövegrész helyébe az „a közhiteles hatósági” szöveg,
- d) 84. § d) pontjában az „a hatósági” szövegrész helyébe az „a közhiteles hatósági” szöveg,
- e) 86. § (1) bekezdés nyitó szövegrészeiben a „címzett hatósági” szövegrész helyébe a „címzett közhiteles hatósági” szöveg,
- f) V. Fejezet címében az „ÉS NYILVÁNTARTÁS” szövegrész helyébe az „ÉS KÖZHITELES HATÓSÁGI NYILVÁNTARTÁS” szöveg,
- g) 94. § címében a „bizonyítványra, igazolványra” szövegrész helyébe a „bizonyítványra, a hatósági igazolványra” szöveg és az „és nyilvántartásra” szövegrész helyébe az „és a közhiteles hatósági nyilvántartásra” szöveg,
- h) 94. § (1) bekezdésében a „bizonyítvánnyal, igazolvánnyal” szövegrész helyébe a „bizonyítvánnyal, a hatósági igazolvánnyal” szöveg és az „és nyilvántartással” szövegrész

- helyébe az „és a közhiteles hatósági nyilvántartással” szöveg,
- i) 94. § (2) bekezdésében a „bizonyítvány, igazolvány” szövegrész helyébe a „bizonyítvány, a hatósági igazolvány” szöveg és az „a hatósági” szövegrész helyébe az „a közhiteles hatósági” szöveg,
- j) 52. alcím címében a „Hatósági” szövegrész helyébe a „Közhiteles hatósági” szöveg lép.

29. § [Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény módosítása]

(1) Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Üttv.) 11. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A kirendelt védő díjának az ügyészség vagy a nyomozó hatóság általi megállapítása esetén a kirendelt védői díj kifizetésére jogosult, a bűnügyi költségek előlegezéséről szóló miniszteri rendeletben meghatározott szerv a kirendelt védői díjak előlegezésével és megfizetésével kapcsolatban megismert ügyvédi titkot, valamint személyes adatot a kirendelt védői díjak kifizetéséhez szükséges mértékben kezelheti.”

(2) Az Üttv. VI. Fejezete a következő 38/A. §-sal egészül ki:

„38/A. §

(1) Az ügyvédet – ha a tagfelvétel során eltérően nem nyilatkozik – a kamarai tagfelvétellel egyidejűleg fel kell venni védőként a kirendelhető ügyvédek jegyzékébe.

(2) Kirendelési hozzájárulás megfizetésére köteles az az ügyvéd, aki védőként való kirendelést nem vállal. A kirendelési hozzájárulás összege minden megkezdett hónap után 8000 forint. A kirendelési hozzájárulás adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül. A kirendelési hozzájárulást a kirendelési hozzájárulás beszedésére jogosult szerv részére kell megfizetni.

(3) Az ügyvéd évente egyszer minden év október 1. és 31. között a területi kamarának nyilatkozhat arról, hogy a tárgyévét követő évben kéri

- a) a felvételét a védőként kirendelhető ügyvédek jegyzékébe, vagy
- b) a törlését a védőként kirendelhető ügyvédek jegyzékéből, vállalva ezzel a kirendelési hozzájárulás megfizetését.

(4) A (2) és a (3) bekezdés b) pontjában foglalt esetben az ügyvéd nyilatkozik arról, hogy a kirendelési hozzájárulást egyösszegben vagy két részletben fizeti meg.

(5) Azt az ügyvédet, aki a szünetelés vagy felfüggesztés kezdetekor a kirendelhető ügyvédek jegyzékében szerepelt, a szünetelést vagy felfüggesztést követően a tevékenység megkezdésétől a tárgyév december 31-ig a kirendelhető ügyvédek jegyzékébe fel kell venni.

(6) Az az ügyvéd, aki a szünetelés vagy felfüggesztés kezdetekor a kirendelhető ügyvédek jegyzékében nem szerepelt, a szünetelést vagy felfüggesztést követően a tevékenység megkezdésének hónapjától a tárgyév december 31-ig terjedő időszakra kirendelési hozzájárulás megfizetésére köteles.

(7) A Magyar Ügyvédi Kamara a tárgynegyedévet követő hónap 5. napjáig tájékoztatja a kirendelési hozzájárulás beszedésére jogosult szervet a tárgynegyedévben

- a) az (1) bekezdés szerinti nyilatkozatot tett ügyvédekről és tagfelvételük napjáról,

- b) azon kirendelési hozzájárulás megfizetésére köteles ügyvédekről,
 - ba) akik a tevékenységük szünetelését kérték a szünetelés kezdő napjának megjelölésével,
 - bb) akik tevékenységüket a szünetelést követően folytatják, a tevékenység folytatása kezdő napjának megjelölésével,
 - bc) akiknek ügyvédként a kamarai tagsága megszűnt vagy megszüntették, a nyilvántartásból való törlés napjának megjelölésével.

(8) A Magyar Ügyvédi Kamara minden év november 30. napjáig tájékoztatja a kirendelési hozzájárulás beszedésére jogosult szervet azon ügyvédekről, akik a tárgyévet követő évben kirendelési hozzájárulás megfizetésére kötelesek.

(9) A kirendelési hozzájárulás beszedésére jogosult szerv a kirendelési hozzájárulás megfizetésével kapcsolatban megismert személyes adatot a kirendelési hozzájárulás megfizetésével összefüggésben kezelheti.”

(3) Az Üttv. 130. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A felfüggesztésre egyebekben a szüneteltetés szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a kirendelési hozzájárulást a felfüggesztés időtartamára is meg kell fizetni.”

(4) Az Üttv. 146. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az ügyvédi kamarai tagfelvétel iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg a kérelmező

- a) nyilatkozik arról, hogy vele szemben összeférhetlenségi ok nem áll fenn,
- b) igazolja az ügyvédi kamarai felvétel egyéb feltételeinek a fennállását,
- c) az ügyvédi kamarai nyilvántartásban nyilvántartandó adatait közli a területi kamarával, valamint
- d) nyilatkozik arról, hogy védőként kirendelhető ügyvédek jegyzékébe való felvételét nem kívánja, vállalva ezzel a kirendelési hozzájárulás megfizetését,
- e) a d) pontban foglalt esetben nyilatkozik arról, hogy a kirendelési hozzájárulást egyösszegben vagy két részletben fizeti meg.”

(5) Az Üttv. 180. § (6) bekezdés helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A felfüggesztés tartama alatt az ügyvédi tevékenység gyakorlójával szemben folytatott eljárásbeli jogok és kötelezettségek, valamint a kirendelési hozzájárulás megfizetésére vonatkozó kötelezettség kivételével az ügyvédi kamarai tagságból, illetve az ügyvédi kamarai nyilvántartásba vételből fakadó jogok és kötelezettségek szünetelnek.”

(6) Az Üttv. a következő 182/A. §-sal egészül ki:

„182/A. §

A területi kamara az ügyvéd 38/A. § (1) vagy (3) bekezdése szerinti nyilatkozata alapján hivatalból bejegyzí a kamarai nyilvántartásba, ha az ügyvéd védőként való kirendelést nem vállal.”

(7) Az Üttv. 206. §-a a következő f) ponttal egészül ki:

(Felhatalmazást kap a miniszter, hogy)

„f) a kirendelési hozzájárulás beszedésére jogosult szervet, valamint a kirendelési hozzájárulás megfizetésének, visszaigénylésének szabályait”
(rendeletben szabályozza.)

(8) Az Üttv. 91. alcíme a következő 208/F. §-sal egészül ki:

„208/F. §

(1) Az ügyvéd, aki 2025. március 1-jén a kamara tagja és a védőként kirendelhető ügyvédek jegyzékében nem szerepel – a tevékenységét szüneteltető vagy felfüggesztett ügyvéd kivételével – 2025. március 31-ig nyilatkozik arról, hogy a védőként kirendelhető ügyvédek jegyzékébe való felvételét nem kívánja, vállalva ezzel a kirendelési hozzájárulás megfizetését. Ezzel egyidejűleg nyilatkozik arról, hogy a kirendelési hozzájárulást 2025. március 1-jétől a tárgyévre vonatkozóan egyösszegben vagy két részletben fizeti meg.

(2) Az a tevékenységét szüneteltető vagy felfüggesztett ügyvéd, aki az ügyvédi tevékenysége folytatását 2025. március 1. és 2025. december 31. között kezdi meg, a tevékenység folytatásának kezdő napjától számított 15 napon belül nyilatkozik arról, hogy a védőként kirendelhető ügyvédek jegyzékébe való felvételét nem kívánja, vállalva ezzel a kirendelési hozzájárulás tárgyévre vonatkozóan egyösszegben történő megfizetését.

(3) Az ügyvéd, aki 2025. március 1-jén a kamara tagja és a védőként kirendelhető ügyvédek jegyzékében szerepel – a tevékenységét szüneteltető vagy felfüggesztett ügyvéd kivételével –, 2025. március 31-ig nyilatkozik arról, hogy a védőként kirendelhető ügyvédek jegyzékéből való törlését kéri, vállalva ezzel a tárgyévből a kirendelési hozzájárulás megfizetését. Ezzel egyidejűleg nyilatkozik arról, hogy a kirendelési hozzájárulást 2025. március 1-jétől a tárgyévre vonatkozóan egyösszegben vagy két részletben fizeti meg.

(4) Ha az (1) vagy (2) bekezdés szerinti ügyvéd határidőn belül nem tesz nyilatkozatot, a területi kamara az ügyvédet a védőként kirendelhető ügyvédek jegyzékébe felveszi.

(5) Az (1) és (3) bekezdésben foglalt esetben az ügyvéd a tárgyévre vonatkozó 2025. március 1-től számított kirendelési hozzájárulást egyösszegben 2025. április 30-ig köteles megfizetni. Amennyiben az ügyvéd nyilatkozatában a megfizetést két részletben vállalta, az első részletet 2025. április 30-ig, a második részletet 2025. augusztus 31-ig köteles megfizetni.

(6) A Magyar Ügyvédi Kamara 2025. április 10-ig tájékoztatja a kirendelési hozzájárulás beszedésére jogosult szervet azon ügyvédekről, akik 2025. március 31-ig olyan nyilatkozatot tettek, amely alapján 2025. évben a kirendelési hozzájárulás megfizetésére kötelezettek.”

(9) Az Üttv. 1. melléklete az 1. melléklet szerint módosul.

(10) Hatályát veszti az Üttv. 38. § (3) bekezdése.

30. § [A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény módosítása]

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 145. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság az (1) bekezdés a) pontja szerinti bűnügyi

költség állam általi megelőlegezéséről az erre irányuló indítvány előterjesztését követő tizenöt napon belül határoz.”

1. Az Üttv. 1. mellékletében foglalt táblázat a következő 11a sorral egészül ki:

”

	(A	B	C	D	E	F	G	H	I	J)
11a	védőként való kirendelést nem vállal	K	-	-	-	-	-	-	-	-

”

Általános indokolás

I. A törvényjavaslat I. Fejezete a közhitelességről és közhiteles nyilvántartások egységes vezetéséről szóló szabályokat állapítja meg.

Az egységes kerettörvény megalkotása egyszerre biztosítja a közérdek és a harmadik személyek érdekeinek védelmét. Az Alkotmánybíróság több határozatában is foglalkozott a közhitelesség fogalmi elemeivel, korlátaival, garanciáival, több döntésében a jogok és kötelezettségek fennállása, illetve igazolása szempontjából a közhitelű nyilvántartásoknak önmagukban is garanciális jelentőséget tulajdonított. Kiemelendő, hogy a közhitelesség elve harmadik személyekkel szemben fennálló olyan elv, amelyre a jóhiszemű jogok gyakorlása épül, amely alkotmányos jogok garanciájaként is funkcionálhat, s amelynek lényeges tartalma nem korlátozható.

Az egységes kerettörvény megalkotásával megvalósítható Magyarország jogi versenyképességének növelése és az adminisztratív terhek csökkentése is. A kerettörvény által a közhiteles nyilvántartások és adatkörök felülvizsgálatának lehetővé tétele a bürokráciacsökkentés egyik hatékony eszköze lehet a felesleges és párhuzamos közhiteles adatok felszámolásával együtt.

II. A törvényjavaslat II. Fejezete az Európai Unió megalkotta a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet) szóló, 2024. június 13-i (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: Rendelet) végrehajtásához kapcsolódó szabályokat állapít meg.

A törvényjavaslat célja, hogy az alapvető jogok védelme az MI-rendszerek tekintetében kiemelten érvényesüljön.

III. Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (6) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Részletes indokolás

1. §

A közhitelesség tartalmát minden közhiteles nyilvántartás és adat tekintetében e törvényjavaslat alapján kell meghatározni. A jogrendszer egészére nézve meghatározható a közhitelesség szabályozási magja. A közhiteles nyilvántartások döntő többségét hatóság vezeti, így a közhitelességre vonatkozó legelterjedtebb szabályozást az általános közigazgatási rendtartásról

szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) tartalmazza. A Polgári Törvénykönyv és az ágazati törvények (cég-, civil- és ingatlan-nyilvántartás) tartalmazzak még részletes szabályozást. Ezek legfontosabb jellemzője, hogy nyilvánosak, így a polgári jogi jogok és tények léte és bizonyítása szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak. Ezen kívül az adójogszabályok foglalkoznak még a közhitelesség tartalmával. E törvényjavaslat szakít a széttagolt szabályozással, és meghatározza a közhitelesség fogalmi ismérveit a jogrendszer egészére nézve.

A törvényjavaslat élesen elválasztja egymástól a közhiteles nyilvántartás vezetésére irányuló, kizárólag regisztratív igényű eljárást és a közhiteles adat mögött meghúzódó anyagi jogi jogviszony megítélésére vonatkozó eljárást. A közhiteles nyilvántartások tartalma a közérdeket szolgálja, ami így az állam, dedikáltan a végrehajtó hatalom feladata. A közhitelesség egységének biztosítása érdekében a nyilvántartások vezetését is azonos szabályok szerint kell végezni. Az Ákr. a hatósági eljárások többségét áthatja. A kivett eljárások az Ákr. számos rendelkezését rendelik alkalmazni, vagy önállóan, hasonló tartalommal szabályoznak. Ebből következőleg a közhiteles nyilvántartások (regisztratív) vezetését is az Ákr. hatálya alatt javasolt szabályozni.

Külön szükséges hangsúlyozni a regisztratív és az anyagi jogi eljárások elválasztását. A közhiteles adatok mögött húzódó jogviszonyok tartalmához nem fűződik olyan közérdek, amely semmisségi vagy objektív szempontokon túl indokolná a regisztratív eljárásban az érdemi vizsgálatot. Emiatt a hatóság kizárólag a közérdek vagy harmadik személyek jogainak védelméhez szükséges szintig vizsgálja a közhiteles adatok alapjául szolgáló jogviszonyokat a regisztratív eljárásokban. Az érdekelt felek jogvitájukban a közhitelességet és joghatását az arra szolgáló anyagi jogi eljárásban törhetik meg. Ha a közérdekvédelem törvényességi vagy előzetes engedélyezést követel meg, akkor az érintett közhiteles adathoz kapcsolódó regisztratív eljárást az erre hatáskörrel rendelkező szerv eljárása után, annak megkeresésére folytatja le a közhiteles nyilvántartást vezető szerv.

2. §

A törvényjavaslat meghatározza a közhitelesség fogalmát. A közhitelesség két kiemelt részből épül fel. A tanúsító erő fejezi ki, hogy a közhiteles adatot helyesnek, létezőnek és ismertnek kell tekinteni, azonban a közhitelesség nem kizárólag bizonyító erővel bír. A jogalakító és jogvédelmi hatása egyenrangú a közhitelesség tekintetében a tanúsító erővel. A közhitelesség nem jelenti a valósággal való egyezését, ugyanis éppen a lényege az, hogy akkor is kapcsolódhat anyagi jogi joghatás a közhiteles adathoz, ha az nem felel meg a valóságnak. A közhitelesség joghatása hozza létre a közhiteles adat azon tulajdonságát, ami alapján a közbizalom elfogadja a közhiteles adatot a nyilvántartás szerinti adattartalommal. A jogvédelmi hatás a polgári jogi tárgyú nyilvántartások (pl. ingatlan-nyilvántartás) esetén kiemelt jelentőségű, ugyanis biztosítja a nyilvántartásban bízva jogot szerzők védelmét akár az anyagi jogi jogosult ellenére is. A közjogi, a közigazgatási működése szempontjából jelentős nyilvántartások esetén (pl. anyakönyvi nyilvántartás) a jogvédelmi hatás helyett a jogalakítás az elsődleges, mivel ilyenkor a közhiteles adat nem személyek, hanem az állam és állampolgár tekintetében releváns. A közhitelesség fogalma kapcsán nem jelenik meg, de természetesen a tanúsító erő megdöntése az, ami feloldhatja a közhitelesség joghatását, elismerve, hogy a közbizalom ellenére sem tévedhetetlen a közhiteles adatot

nyilvántartó állam. A közhiteles adathoz kapcsolódó jogokat, kötelezettségeket és jogi tényeket az adatra vonatkozó anyagi jognak szükséges megállapítania, ahogyan a tanúsító erő megdöntésének anyagi jogi következményeit is.

A törvényjavaslat rögzíti, hogy kizárólag az e törvénynek megfelelően nyilvántartott adat ruházható fel a közhitelesség joghatásával, amelyet a közhitelesség biztosításáért felelős szervnek tanúsítania kell.

3. §

Az állam közhiteles adatot joghatás céljából tart nyilván, ebből következően az adatnak szükséges valamilyen funkciót betölteni. A közhiteles adat joghatása lehet konstitutív, amikor a közhiteles nyilvántartás vezetéséhez kapcsolódik a státusza. Amennyiben a közhiteles nyilvántartás vezetésének célja a közhiteles adat igazolása – akár az állam szervei, akár harmadik személyek számára –, akkor a közhitelesség joghatása deklaratív. A közhiteles adat mögötti jogi tény vagy jogviszony nem a közhiteles nyilvántartás vezetésével keletkezik, de a jogalkalmazás és joghatás szempontjából a közhiteles jelleg válik uralkodóvá. A deklaratív joghatáson belül szükséges megkülönböztetni a harmadik személyekkel szembeni joghatást, ugyanis a törvény alapján törvény eltérő rendelkezésének a hiányában a deklaratív joghatású közhiteles adat harmadik személyekkel szemben a közhiteles nyilvántartás vezetésével konstituálódik. Abban az esetben, ha a közhiteles adatot jogszabály tartalmazza, vagy más közhiteles adathoz fűződik a létezése, akkor a közhiteles nyilvántartás vezetésétől függetlenül mindenki szemben joghatással bír a közhiteles adat.

Meghatározásra kerül továbbá, hogy kizárólag az a nyilvántartás minősül közhitelesnek, amely közhiteles adatot tartalmaz, ha az adott nyilvántartás ilyen adatot nem tartalmaz, akkor nem minősül közhitelesnek, illetve nem tartozik e törvény hatálya alá.

4. §

A közhitelesség elsődlegesen a közhiteles nyilvántartás élő közhiteles adataihoz kötődik, azonban előfordulhat, hogy az időbeliség túlmutat a bejegyzés vagy törlés időpontján. Például törvény meghatározhatja a törzskönyvi jogi személy létrejöttének napját a törzskönyvi nyilvántartásba való bejegyzéshez képest korábbi időtartammal. Az ingatlan-nyilvántartás esetén a széljegy képes hidat képezni a kérelem benyújtásának időpontja és a bejegyző határozat hatálya között.

5. §

A közhiteles adatot tartalma szerint helyesnek, létezése szempontjából fennállónak, törlése esetén fenn nem állónak kell tekinteni. A törvényjavaslat a jóhiszeműséget nem köti össze a közhitelességgel, ezzel erősítve a közhitelesség tanúsító erejét, mivel a közhiteles nyilvántartás adattartalma nem csorbulhat joghatását tekintve az egyes jogalanyok tudattartalma által.

A közhitelesség tanúsító erejét teljességgel szabályozza a törvényjavaslat, azonban az ehhez a tanúsító erőhöz vagy megdöntéséhez kapcsolódó anyagi jogi szabályozásra nem terjed ki e

törvényjavaslat hatálya, így ott jogszabály szabadon állapíthat meg joghatásokat és jogkövetkezményeket a közhitelesség fennállásának vagy megdöntésének esetére.

A törvényjavaslat különbséget tesz a közhiteles adatok megismerhetősége alapján, aminek keretében kimondásra kerül, hogy a nyilvános közhiteles adat nem ismeretére senki sem hivatkozhat. Az olyan közhiteles adatok tekintetében, amelynek megismerésére az állami szervek vagy az érintettségüket igazolók jogosultak, ez a szabály nem érvényesül. A közhitelesség érvényesül főszabályként a személyek egymás közti jogviszonyaiban, így a polgári jog területén is. A megismerhetőség itt is lényeges kérdés, miszerint a nyilvános közhiteles adatok esetén ez nem probléma, viszont a nem nyilvános közhiteles adatok esetében ez már nem feltétlenül áll fenn. Itt szükséges utalni azokra a közokiratokra (hatósági bizonyítványok, igazolványok), amelyek képesek a közhiteles nyilvántartások adattartamát is közvetíteni.

Az állampolgárok adminisztrációs terheit csökkentendő a közfeladatot ellátó szervek számára kötelezettséget állapít meg – hasonlóan az Ákr.-hez – a törvényjavaslat. A közhitelesség joghatásaként a közhiteles adatok beszerzését a közfeladatot ellátó szervek kötelezettségévé teszi, ha azokat automatikus információátvitel útján képesek beszerezni. E kötelezettség teljesítésében a digitális állampolgárságról szóló törvény alapján kialakítandó digitális szolgáltatások segíteni fogják a közfeladatot ellátó szervet.

6. §

A törvényjavaslat a közhitelesség tanúsító erejének két megdöntési esetét szabályozza. Az első eset a helyesbítési eljárás, amely a regisztratív eljárás alapjául szolgáló – anyagi jogilag helyes – kérelemmel, bírósági elrendeléssel, hatósági felhívással vagy jogszabállyal kapcsolatos hibából fakad. Ez eredhet abból, hogy a közhiteles nyilvántartás vezetésével összefüggő kezdeményezés és az alapjául szolgáló adat között eltérés van, vagy a közhiteles nyilvántartást vezető szerv nem a kezdeményezésnek megfelelően jegyezte be az adatot. A helyesbítési eljárás körébe vonható az az esetkör is, amikor a közhiteles nyilvántartást vezető szerv tudomására jut, hogy a közhiteles nyilvántartás valamely közhiteles adata nem helyes, és saját hatáskörben helyesbíti azt. Ha az érintett a közhiteles nyilvántartás vezetése körében hozott hibás döntés ellen jogorvoslati eljárást kezdeményez, az nem minősül helyesbítési eljárásnak, mivel az nem a közhiteles adat helyességére, hanem a közhiteles nyilvántartást vezető szerv döntésének jogszerűségére irányul. A nem az Ákr. hatálya alá tartozó közhiteles nyilvántartások esetében másféle helyesbítési eljárás is szabályozható.

A közhitelesség tanúsító erejének megdöntésének másik útja az anyagi jogi eljárás, amikor az erre hatáskörrel rendelkező hatóság vagy bíróság a közhiteles adat tartalmát anyagi jogi alapon elbírálja. Ebben az esetben az anyagi jogi eljárás megindítójával szemben az eljárás tekintetében nem érvényesül a közhitelesség, ez kizárólag azon közhiteles adat tekintetében igaz, amelyre nézve dedikáltan folyik az eljárás. Például egy ingatlannal kapcsolatos törlési per esetén a felperes vitathatja a bejegyzett tulajdonjogot az adásvételi szerződés érvénytelensége okán, de az ingatlan-nyilvántartás további közhiteles adatai tekintetében ebben a perben is érvényesül a közhitelesség. Itt külön ki kell emelni, hogy a regisztratív eljárás nem irányul a közhiteles adat fennállásának vagy az alapul szolgáló jogviszony megítélésére. Különösen a polgári jogviszonyokat rögzítő közhiteles

adatok esetében a közhiteles nyilvántartást vezető szervek a közérdek és az objektív semmisségi okokon felül nem vizsgálják a közhiteles adat mögött húzódó polgári jogviszonyt. Ennek keretében nem is lehet a regisztratív eljárás keretében bejegyzett közhiteles adat és az annak alapjául szolgáló polgári bírósági eljárás közé egyenlőségjelet tenni.

A tanúsító erő megdöntésének időbelisége hasonlóan a közhitelesség időbeli hatályához főszabályként a megdöntés hatályához kötődik.

Erősítendő a közhiteles adatok helyességének fenntartási kötelezettségét, a törvényjavaslat – osztrák példára – kötelezi a közfeladatot ellátó szerveket, amennyiben saját eljárásukban valamely közhiteles adat helyessége megkérdőjeleződik, akkor erről értesítsék a közhiteles nyilvántartást vezető szervet.

Végül a törvényjavaslat rögzíti, hogy a közhiteles adat változásának átvezetése – ha az adott közhiteles nyilvántartásra vonatkozó jogszabályi keretekben történik – nem minősül a tanúsító erő megdöntésének. Például a gépjármű nyilvántartás esetén a tulajdonos vagy az üzemben tartó megváltozásának bejelentése kapcsán az erre nyitva álló határidőn belül nem keletkezik helyesbítési kötelezettsége a közhiteles nyilvántartást vezető szervnek.

7. §

A közhitelesség erejét lerontaná, ha a közhiteles nyilvántartást vezető szerv nem volna kötelezett arra, hogy a közhiteles adatok valóságnak való megfelelését biztosítsa. Ezért a törvényjavaslat külön intézkedési kötelezettségként rögzíti a közhiteles adatok tekintetében a téves közhiteles adat kijavítását. A közhiteles nyilvántartásra vonatkozó szabályozás alapján a közhiteles nyilvántartást vezető szerv saját hatáskörben helyesbíti a közhiteles adatot, az erre jogosult személyt felhívja, vagy a hatáskörrel rendelkező szervet megkeresi a közhiteles adat helyreállítása céljából. A közhitelesség fenntartásának további oszlopa, hogy a nyilvántartás vezetése körében a közhiteles nyilvántartást vezető szerv köteles a közhiteles adat helyességéről megbizonyosodni.

8. §

A regisztratív eljárás szabályait az Ákr. hatálya alá tartozó nyilvántartási eljárásokban kell alkalmazni, a bírósági és a kivett eljárások alapján eljáró szervek hatáskörébe tartozó közhiteles nyilvántartások esetén nem.

9. §

A törvényjavaslat rögzíti a regisztratív eljárás kezdeményezéseinek módjait, és meghatározza, hogy mely esetek minősülnek az Ákr. szerinti hivatalbóli eljárásnak.

10. §

Az automatikus döntéshozatalt támogatandó rögzít egy kiegészítő szabályt az ellenérdekű ügyfél esetére a törvényjavaslat. Sok esetben előfordul, hogy a polgári jogi érdekellentét a hatósági ügy

tekintetében a nyilvántartás vezetése körében nem merül fel. Például az eladó és a vevő polgári jogilag alapvetően ellenérdekű fél, viszont ha jogügyletük bejegyzését kéri a vonatkozó közhiteles nyilvántartásba, akkor e tekintetben már érdekük egyező. Van viszont olyan eset, amikor az anyagi jogilag ellenérdekelt nem lesz kérelmező ügyfél, de a hozzájárulása nélkül a jogügylet érvénytelen, így a hozzájárulását megadja vagy más feltétel váltja ki, például megadott határidőn belül nem él elővásárlási jogával. Ezekben az esetekben az ellenérdekűséget kiváltja az anyagi jogi feltétel, így nem állít akadályt az automatikus döntéshozatal elé.

11. §

A kérelemre vonatkozó szabályok az elektronikus ügyintézés és az automatikus döntéshozatal támogatására kerültek kialakításra. Mivel a regisztratív eljárás a közhiteles adat rögzítésére irányul, ezért az ezen túlmutató adatok kérése tiltandó. Törvény vagy kormányrendelet megállapíthat olyan közhiteles adatokat, amelyek esetében kizárólag a kérelem alapján történik a közhiteles adat helyességének a vizsgálata, a mellékleteket a hatóság az automatikus döntéshozatali eljárásban nem vizsgálja (kérelem-elv). Ilyen ügyek esetében a benyújtói kört szükséges lehet korlátozni. Például az elektronikus ingatlan-nyilvántartás esetén így módon kizárólag ügyvéd vagy közjegyző nyújthat be kérelmet meghatározott ügyekben. A közhiteles adat alapjául szolgáló jogügylet és a kérelem helyességéért tehát nem akárki, hanem valamely jogász hivatásrend tagja tartozik helytállni. Az ehhez szükséges garanciarendszert az adott ágazati szabályozásnak kell megteremtenie. Fontos szempont, hogy a közhiteles nyilvántartás vezetéséhez kötődő eljárás jogszerűsége kizárólag a vizsgálendő szempontokig terjed. A regisztratív eljárásnak nem célja és feladata felek egymás közti jogviszonyainak megítélése.

12. §

Az Ákr. 94. § (2) bekezdése értelmében a hatósági nyilvántartásba történt bejegyzés határozat, a törvényjavaslat pedig kimondja, hogy az átvett adatok változása esetében nem kell döntést hozni, mivel azok tekintetében nem is történik eljárás. A regisztratív eljárás fenntartja a hivatalbóli és mérlegelés nélküli bejegyzések esetében a hatóságok számára a lehetőséget az alakszerű határozat nélküli bejegyzésre (határozathozatalra).

13. §

A helyesbítési eljárás az Ákr. 42. §-ának egy speciális verziója, amely az Ákr.-rel összhangban álló kiegészítő szabályokra épül. Helyesbítési eljárást nem kizárólag a kérelmező ügyfél, hanem rajta kívül más ügyfél és olyan szerv is kezdeményezhet, akinek a megkeresése vagy felhívása alapján hivatalból járt el a hatóság. Helyesbítési eljárásnak akkor van helye, ha az automatikus döntéshozatali eljárásban a közhiteles adat a kérelem, a felhívás vagy a megkeresés hibájából tévesen került rögzítésre, illetve ha az adat nem a kérelemnek, a megkeresésnek, a felhívásnak vagy a jogszabálynak megfelelően került átvezetésre. Ha a helyesbítési eljárás kezdeményezése nem erre irányul, akkor érdemi elbírálás nélkül vissza kell utasítani a kérelmet vagy meg kell szüntetni az eljárást.

Az automatikus döntéshozatali eljárás csorbát szenvedne, ha a helyesbítési eljárás idejére nem kerülne fenntartásra az automatikus döntéshozatali eljárásban hozott döntés véglegessége. Ha ez a döntés utólag hibásnak minősül, akkor a helyesbítési eljárást lezáró, a téves közhiteles adatot korrigáló döntés véglegességével ex lege hatályát veszti. Ha a helyesbítési eljárás alatt más jogszabálysértést észlelne a hatóság, akkor hivatalbóli jogorvoslati eljárás keretében ezt korrigálhatja.

14. §

A törvényjavaslat elhatárolja a regisztratív eljárással szemben indítható kérelemre induló jogorvoslati eljárást az anyagi jogi eljárástól, továbbá az ügyfél jogorvoslati kérelmének benyújtására nyitva álló határidő tekintetében speciális szabályt állapít meg az Ákr. szabályozásának fenntartásával.

15. §

A közhitelességhez kapcsolódó követelmények felügyeletére és érvényesítésére szükséges a Kormánynak kijelölnie egy szervet. Ezen szerv auditálja az egyes közhiteles nyilvántartásokat, azonban fontos hangsúlyozni, hogy a szerv feladata az egyes közhiteles nyilvántartások vezetését nem érinti. A követelményeket a törvényjavaslat jelöli ki, a közhitelesség biztosításáért felelős szerv kijelölését, az auditra, a közhiteles nyilvántartások felügyeletére, valamint a közhiteles nyilvántartások működési feltételeire vonatkozó részletes és adminisztratív jellegű szabályokat elegendő kormányrendeletben rendezni. A közhitelességet biztosító tanúsítvány közzétételével biztosítható, hogy a közhitelesség csak olyan adat és nyilvántartás kapcsán kerüljön kimondásra, ahol az indokolt.

16. §

A törvényjavaslatnak a Rendelet végrehajtásához kapcsolódó általános rendelkezései, amelyek egyértelművé teszik, hogy a törvényi szabályokat a Rendelet szabályai keretében lehet alkalmazni.

17. §

A törvényjavaslat rögzíti, hogy a Rendelet végrehajtásával összefüggésben alapvető jogok védelmét biztosító hatóság (a továbbiakban: Hatóság) működik. A Hatóság feladatait az igazságügyért felelős miniszter látja el.

18. §

A Hatóság feladatait meghatározó rendelkezés, amely kapcsolódik a Rendelet alapján működő piacfelügyeleti hatóság működéséhez.

19-20. §

A Hatóság a Rendelet végrehajtásával összefüggésben elemző-értékelő feladatokat lát el. Ezzel összefüggésben állásfoglalásokat és javaslatokat dolgozhat ki.

21. §

A Rendelet 27. cikke alapján egyes szervezetek kötelesek alapvető jogi hatásvizsgálatot készíteni.

A Rendelet ezeknek főszabály szerint a piacfelügyeleti hatóság részére történő megküldését teszi kötelezővé, ugyanakkor a törvényjavaslat kötelezővé teszi, hogy az ehhez kapcsolódó feladatok ellátásába a Hatóságot be kell vonni.

22. §

A Rendelet a III. mellékletében meghatározott nagy kockázatú MI-rendszerek működésével összefüggésben a piacfelügyeleti hatóságoknak ad érdemi feladat- és hatáskört.

A piacfelügyeleti hatóság kapcsolódó eljárásaiban a Hatóság szakhatóságként közreműködik a törvényjavaslat alapján, valamint a törvényjavaslat biztosítja azt is, hogy az alapvető jogok érvényesülését biztosítva a Hatóság önálló hatósági ellenőrzést folytasson.

A Hatóság a vizsgálati eljárását az Ákr. szerinti hatósági ellenőrzés keretében folytatja le. A hivatalbóli eljárás során a Hatósághoz érkező beadványokat figyelembe veszi.

23. §

Felhatalmazó rendelkezések.

24. §

Hatályba léptető rendelkezések.

25. §

A törvényjavaslat I. Fejezetéhez kapcsolódó átmeneti rendelkezéseket állapítja meg.

A törvényjavaslatot a közhiteles adatokra és nyilvántartásokra felmenő rendszerben 2026. január 1-jétől kell csak alkalmazni, de ehhez szükséges biztosítani, hogy a közhitelesség biztosításáért felelős szerv ezen időpont előtt auditálhassa az egyes nyilvántartásokat. A 2026. január 1-je előtt már működő közhiteles nyilvántartások további egy év felkészülési időt kapnak.

A hatályos szabályozás szerint közhiteles adatok és nyilvántartások, amennyiben a törvényjavaslat 2027. január 1-jei hatálybalépésekor nem felelnek meg a törvényjavaslat követelményeinek, akkor elveszítik közhiteles jellegüket, és a hatóság által vezetett nem közhiteles nyilvántartássá minősülnek át.

26. §

A törvényjavaslat II. Fejezete 2025. január 1-jével hatályba lép, de alkalmazására a Rendelet szerinti alkalmazási szabályok szerint kerülhet sor. A törvényjavaslat az ennek megfelelő átmeneti rendelkezést állapítja meg.

27. §

Jogharmonizációs záradék.

28. §

A törvényjavaslatra tekintettel az Ákr. módosítása is szükségessé vált. Az Ákr.-ben hatályosan a hatósági nyilvántartásokra vonatkozó rendelkezések tartalmilag – a közhitelességre vonatkozó szabályokat leszámítva – nem változnak. A regisztratív eljárás az Ákr.-rel összhangban álló kiegészítő szabályokat tartalmaz, a törvényjavaslat ezen alcíme egy mini nyilvántartási eljárási kódex, ami azonban a nyilvántartás vezetés specialitása miatt túlmutat az Ákr. általános jellegén. Az Ákr.-ben hangsúlyozásra kerül, hogy a hatósági nyilvántartás vezetése a közhiteles nyilvántartásokra vonatkozik kizárólag. Ezen felül a törvényjavaslat átmeneti szabálya alapján – a jogalkalmazási bizonytalanságok elkerülése érdekében – rögzítésre kerül, hogy a jogszabály alapján létrehozott belső (hatósági) nyilvántartás tartalmát a hatóság által ismertnek kell tekinteni. Az ilyen belső nyilvántartások vezetése nem tartozik az Ákr. hatálya alá, amennyiben egy ilyen belső nyilvántartás tartalma téves, akkor az ügyfél ellenbizonyítással élhet, ha egy hatósági eljárásban annak adattartamát felhasználják.

29. §, 1. melléklet

Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban. Üttv.) módosítását az indokolja, hogy a kirendelt védői díjak kifizetésének átalakítása okán ügyvédi titok és személyes adatok körébe tartozó adatok vonatkozásában adatkezelési szabályok megállapítása szükséges.

Az Üttv. módosításával az ügyvéd, ha nem vállalja a kirendelhető ügyvédek jegyzékébe történő felvételét, kirendelési hozzájárulás megfizetésére lesz köteles. Ennek keretében rögzítésre kerül, hogy a kirendelhető ügyvédek jegyzékébe a tagfelvétellel egyidejűleg automatikusan felvételre kerül az ügyvéd, kivéve, ha ezt nem kívánja és ezzel vállalja a kirendelési hozzájárulás megfizetését.

Annak érdekében, hogy már a kamarai tagfelvétel során lehetősége legyen az ügyvédnek arról dönteni, hogy kíván-e szerepelni a kirendelhető ügyvédek jegyzékébe, illetve ennek megváltásaként a kirendelési hozzájárulást fizeti meg, megteremtjük annak lehetőségét, hogy a tagfelvétel iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg tegyen erről nyilatkozatot.

Az ügyvédek – a tárgyévben ügyvéddé váló új tagok kivételével – évente egyszer október 1. és 31. napja között kérhetik a kirendelhető ügyvédek jegyzékébe való felvételüket, vagy abból való törlésüket, elkerülve ezáltal, hogy a gyakori módosítások ellehetetlenítsék az ügyvédek kirendelését és a kirendelési feladatok tényleges ellátását. Ez alapján változtatásra a következő év

vonatkozásában csak évente egyszer ezen időszakon belül lesz lehetőség. Az ügyvéd nyilatkozata alapján a területi kamara változásbejegyzés keretében hivatalból intézkedik a közhiteles nyilvántartásnak a kirendelés vállalásával összefüggő adatának módosítása iránt.

Átmeneti szabályként rögzítésre kerül, hogy azon ügyvédek, akik 2025. március 1. napján kamarai tagsággal rendelkeznek és védőként a kirendelhető ügyvédek jegyzékében nem szerepelnek, 2025. március 31. napjáig nyilatkoznak arról, hogy a védőként kirendelhető ügyvédek jegyzékébe történő felvételüket nem kívánják, vállalva ezzel a kirendelési hozzájárulás éves összegének megfizetését. Az ügyvéd, aki 2025. március 1-jén a kamara tagja és a védőként kirendelhető ügyvédek jegyzékében szerepel, szintén 2025. március 31-ig nyilatkozik arról, hogy a védőként kirendelhető ügyvédek jegyzékéből való törlését kéri, vállalva ezzel a kirendelési hozzájárulás éves összegének megfizetését. Rögzítésre kerül továbbá a 2025. március 1. napján tevékenységét szüneteltető vagy felfüggesztett, de tevékenységüket 2025. év során folytató ügyvédek nyilatkozattételére és kirendelési hozzájárulás megfizetésére vonatkozó átmeneti szabály is.

30. §

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) módosítását indokolja, hogy a kifizetések meggyorsítása érdekében célszerű a bűnügyi költségre vonatkozó díjmegállapító határozat meghozatalára 15 napos határidőt előírni, különös tekintettel arra is, hogy a Be. 142. §-ában foglalt általános intézkedési határidőtől törvényben lehet eltérő rendelkezést megállapítani.